

УДК 342.52

Взаємодія Верховної Ради України та Конституційного Суду України: конституційно-правова характеристика

С. Д. Богданова,

аспірантка відділу конституційного права

та місцевого самоврядування

Інституту держави і права

імені В. М. Корецького НАН України

Досліджені основні юридичні форми взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України, що знаходять вираження в їх установчих, організаційних, контрольних повноваженнях, які закріплені у нормах Конституції України та нормативно-правових актах, які регулюють питання спільної діяльності даних органів державної влади.

Ключові слова: конституційно-правова взаємодія, конституційно-правові відносини.

Bohdanova Snizhana. The interaction of the VerkhovnaRada of Ukraine and the constitutional Court of Ukraine: the constitutional-legal characteristic

The article is devoted to the characterization of the constitutional-legal interaction of the VerkhovnaRada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine. The main legal forms of interaction between the VerkhovnaRada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine, which are expressed in their constituent, organizational and control powers, enshrined in the norms of the Constitution of Ukraine and regulatory acts governing the joint activities of these state bodies.

Key words: the interaction, the constitutional-legal relations.

© Богданова Сніжана Дмитрівна — аспірантка відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України

Розгляд проблематики взаємодії між органами державної влади є одним із найскладніших досліджень у науці конституційного права та практиці реалізації приписів Конституції та законодавства України щодо організації діяльності механізму держави. Вони ґрунтуються насамперед на об'єктивних чинниках розвитку конституційного процесу та конституційного реформування найважливіших сфер суспільного життя.

Характеристика поняття «взаємодія» в аспекті взаємовідносин між органами державної влади в конституційному праві України неодноразово розкривалася в працях вітчизняних учених — С.В. Василюк, М.Й. Вільгушинського, Н.П. Гаєвої, Л.М. Галаган, А.Р. Крусан, О.О. Кузьменко, Р.С. Мартинюка, М.В. Савчина, А.О. Селіванова, І.Д. Сліденка, В.Є.Скоморохи, В.М. Шаповала та ін. Проте поглибленого дослідження потребує питання взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України як одних з основних інституцій, що зобов'язані забезпечувати стабільність дотримання, захисту та реалізації норм Основного Закону — Конституції України, забезпечення розробки та прийняття вітчизняного законодавства відповідно до неї, забезпечення захисту та гарантій прав і свобод людини та громадянина, підтримання процесів розбудови демократичної, соціальної, правової держави.

Для визначення характерних рис взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України насамперед необхідно визначити поняття «взаємодія» та його визначення для конституційно-правових відносин.

Якщо ми розглянемо філологічну складову поняття «взаємодія», то дійдемо висновку, що взаємодія — це взаємний зв'язок між предметами дії, а також погодження дії між ким -, чим-небудь¹.

У філософському розумінні «взаємодія» означає процеси впливу певної кількості об'єктів один на одного, їх взаємну обумовленість та детермінацію одним об'єктом іншого². Взаємодія для філософської науки є не чим іншим, як певним типом категорії відносин, які утворюють єдність явищ та процесів чуттєвого світу³. Такий підхід обумовлюється розумінням взаємодії як елемента певної матеріальної системи, який визначається специфічною та універсальною формою, рухом та розвитком об'єкта чи певної кількості об'єктів.

У цілому взаємодія є процесом впливу будь-яких явищ один на одного, а у відповідному понятті дістають відображення взаємозв'язки між різними об'єктами для характеристики форм людського буття, діяльності та

¹ Новий тлумачний словник української мови. У 4 т. Т. 1 / укл. Яременко В.В., Слінушко О.М. Київ: Вид. Аконт, 2000 р. С.259.

² Філософський енциклопедичний словник / за заг.ред. В.І. Шинкарука. Київ: Абрис, 2002. С.74.

³ Философский энциклопедический словарь / ред. Е.Ф. Губский, Т.В. Кораблева, В.А. Акуленко. Москва: Инфра, 1997. С.66.

пізнання. Саме тому до визначення поняття взаємодії існують різні підходи у різних науках — природничих, соціогуманітарних, суспільно-політичних.

Щодо розуміння поняття «взаємодія» у контексті юридичної науки як складової суспільно-політичних наук слід відзначити позицію Н.П. Гаєвої, яка зазначає, що «взаємодія пов'язується із взаємним зв'язком та взаємною підтримкою будь-яких сторін при розв'язанні спільних завдань, урегульованих правом, що здійснюється як однією, так і іншою стороною». Крім того, автор розкриває взаємодію через важливе, на нашу думку, поняття «взаємний зв'язок», яке вважає «збірним поняттям для юридичної науки» та включає такі складові елементи як «взаємну повагу та узгодження інтересів сторін; взаємообумовленість процесів впливу однієї сторони на іншу; об'єднання зусиль сторін для вирішення того чи іншого питання, тобто організація спільних дій; взаємоконтроль»⁴. Таким чином, в аспекті нашого дослідження взаємодію між Верховною Радою України та Конституційним Судом України необхідно розуміти як врегульований конституційно-правовими нормами двосторонній процес взаємовпливу між учасниками даного виду правовідносин, які наділені взаємними правами й обов'язками щодо реалізації спільних завдань, що призводять до отримання певного результату, який, в свою чергу, впливає на правовий стан елементів конституційно-правових відносин.

Розглядаючи питання конституційно-правової взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України, насамперед необхідно розкривати її сутність в аспекті основних функціональних призначень даних органів державної влади в Україні. Відповідно до ст. 75 Конституції України Верховна Рада України є єдиним органом законодавчої влади в Україні. Зазначена конституційна норма тлумачиться в Рішенні Конституційного Суду України № 17-рп/2002 від 17.10.2002 р., згідно з яким жоден інший орган державної влади не уповноважений приймати закони, а парламент має виключне повноваження на здійснення законодавчої влади в Україні без участі інших державних органів⁵. Крім того, як зазначає А.О. Селіванов, особлива роль і місце Конституційного Суду не перетворюють його за своїм призначенням у системі судової влади на інститут, який стоїть над Верховною Радою України, а його рішення не можуть мати силу законів і бути вищими за них. При цьому, автор зазначає, що конституційна сила рішень і висновків КСУ обумовлена самостійністю і незалежністю судової влади, але не тим, щоб виконувати пра-

⁴ Гаєва Н.П. *Форми взаємодії органів державної влади і об'єднань громадян: теоретичний аспект. Держава і право.* С. 134.

⁵ Рішення Конституційного Суду України № 17-рп/2002 від 17.10.2002 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/v017h710-02>.

вотворчу функцію та заповнювати прогалини у праві⁶. Адже Конституційний Суд України — єдиний суд конституційної юрисдикції в Україні, на який покладені повноваження щодо вирішення питання про відповідність Конституції України законів України та у визначених випадках інших актів, здійснює офіційне тлумачення Конституції України та низку інших повноважень (ч. 1 ст. 147 Конституції України; ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.)⁷.

Важливо зазначити, що в рамках судової реформи Верховною Радою України було здійснено реформування конституційного судочинства. Відповідні зміни були поетапно запроваджені шляхом внесення змін до Конституції України прийняттям Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 р. та прийняття Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р. Відповідно здійснено нове формулювання правового статусу Конституційного Суду України на конституційному та законодавчому рівнях. Зокрема, внесено зміни щодо критеріїв відбору та статусу суддів Конституційного Суду України — запроваджуються конкурсні засади відбору (ч. 3, 4 ст.148 Конституції України; ст. 11,12 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.); запроваджено новий вид звернення до Конституційного Суду України — інститут конституційної скарги, який передбачає можливість особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України в разі вичерпання всіх інших національних засобів юридичного захисту (ст. 151-1 Конституції України; ст. 55 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.); внесено зміни щодо структури самого Конституційного Суду України — внутрішня організація передбачає наявність Великої палати, сенатів та колегій суддів Конституційного Суду України (ст. 35, 36, 37 Закону України «Про Конституційний Суд України»⁸.

Водночас зазначимо, що процеси створення та реформування окремого спеціального судового органу конституційного судочинства мали місце на сучасному етапі вже втретє. Попередні два етапи характеризувалися

⁶ Селіванов А.О. Конституційна юрисдикція: поняття, зміст, принцип верховенства права, правові позиції по справах прав людини і конституційних конфліктів у сфері публічної влади. Київ: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. С.72-73.

⁷ Конституція України №254к/96ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>; Про Конституційний Суд України: Закон України №2361-VIII від 13.07.2017 року (із змінами станом на 05.08.2018 р.)⁶ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

⁸ Конституція України №254к/96ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>; Про Конституційний Суд України: Закон України №2361-VIII від 13.07.2017 року (із змінами станом на 05.08.2018 р.)⁶ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

прийняттям Верховною Радою України нового Основного Закону України та двох законів про Конституційний Суд у 1992 та 1996 р., хоча сам Конституційний Суд України запрацював лише після прийняття Конституції України 1996 р. та Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996 р.

За своєю суттю реформаторська діяльність парламенту також виступає певним видом взаємодії з органом конституційного судочинства. Але у даному випадку досить важливим є усунення можливості свавілля Верховної Ради України щодо законодавчого реформування Конституційного Суду України. У зв'язку з цим варто погодитися з думкою Р.С. Мартинюка щодо необхідності закріплення на конституційному рівні положення про можливість прийняття законів Верховною Радою України щодо Конституційного Суду України лише після перевірки відповідних законопроектів останнім. Такий підхід виступає своєрідною гарантією незалежності та політичної нейтральності органу конституційного судочинства в Україні⁹.

За своїм закріпленням на конституційному та законодавчому рівнях, взаємодія Верховної Ради України та Конституційного Суду України виражається у передбачених правових формах, які спрямовані на забезпечення здійснення установчої, організаційної, судової, контрольної функцій даних органів державної влади.

В аспекті реалізації установчих повноважень на Верховну Раду України, разом з Президентом України та з'їздом суддів України покладається обов'язок призначення 18 суддів Конституційного Суду України. Відповідно до п.26 ч.1 ст. 86; ч.2 ст.148 Конституції України, ч.1 ст.12 та ч.1 ст.14 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р. Верховна Рада призначає третину від складу суддівського корпусу Конституційного Суду України — 6 суддів¹⁰.

Також необхідно підкреслити, що у ст. 2084 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 06.02.2010 р. встановлюється особливий порядок діяльності парламенту щодо підбору кандидатів та подання власної квоти на формування персонального складу Конституційного Суду України. Дані дії включають: порядок подання списку осіб депутатськими фракціями Верховної Ради України на формування квоти кандидатур від третини персонального складу Конституційного

⁹ Мартинюк Р.С. Взаємодія Конституційного Суду України із Верховною Радою України в контексті принципу поділу влади. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2011. № 54. С. 150.

¹⁰ Конституція України №254к/96ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>; Про Конституційний Суд України: Закон України №2361-VIII від 13.07.2017 року (із змінами станом на 05.08.2018 р.)⁶ URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

Суду України; збір та перевірку інформації щодо зазначених осіб, яке здійснюється профільним комітетом Верховної Ради України; проведення обговорення та обрання кандидатур на квоту від парламенту до Конституційного Суду України на пленарному засіданні Верховної Ради України¹¹.

Прикладами взаємодії в сфері організаційних повноважень можна назвати участь суддів Конституційного Суду України в урочистих пленарних засіданнях Верховної Ради України при складанні присяги новообраних депутатів, а також при складанні присяги новообраного Президента України. Ч.4 ст. 14 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 06.02.2010 р. передбачене запрошення суддів Конституційного Суду України на урочисте засідання Верховної Ради України при складанні присяги новообраними народними депутатами. У ч. 2, 5, 6 ст. 166 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» прописана процесуальна участь Голови Конституційного Суду України при складанні присяги новообраним Президентом України. Голова Конституційного Суду України повинен бути присутнім на відповідному урочистому засіданні Верховної Ради України з метою оголошення про виконання новообраним Президентом України всіх конституційних вимог щодо своєї посади та відсутності обставин, які унеможливають здійснення його повноважень. Після цього він запрошує новообраного Президента України до складання присяги Українському народові, текст якої визначений у Конституції України. Після складання присяги Голова Конституційного Суду України повідомляє про складання присяги новообраним Президентом України та передає підписаний ним текст присяги головуючому на урочистому засіданні Верховної Ради України¹².

Найбільш повно взаємодія Верховної Ради України та Конституційного Суду України виражається під час здійснення контрольних повноважень, а саме при здійсненні конституційного контролю останнім. Варто погодитися з думкою судді Конституційного Суду України І.Д. Сліденка про те, що конституційний контроль — це специфічний інститут забезпечення принципу верховенства Конституції та спеціалізований механізм, система забезпечення Конституції як нормативно-правового акту вищої юридичної сили, різновид самого контролю як відповідної функції. У даному випадку конституційний контроль — діяльність органів держави щодо

¹¹ Про Регламент Верховної Ради України: Закон України №1861-VI від 06.02.2010 року (із змінами станом на 08.07.2018 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.

¹² Там само.

принципу верховенства Конституції і підтримки режиму конституційної законності за допомогою своїх специфічних методів¹³.

Слід зазначити, що в Україні конституційний контроль був заснований на європейській моделі конституційного правосуддя, сутність якої викладена видатним австрійським ученим Г. Кельзенем. Відповідно до вчення Кельзена забезпечення гарантій дієвості конституції повинно ґрунтуватися на можливості анулювання неконституційних нормативно-правових актів. Відповідне повноваження необхідно надати спеціалізованому верховному органу, який би відрізнявся від парламенту, був незалежним від нього чи будь-якого іншого органу державної влади. Саме визнання нормативно-правового акту неконституційним не повинно спричиняти утворення нових норм відповідним спеціалізованим органом конституційного судочинства¹⁴.

Конституція України закріплює специфіку проведення конституційного контролю Конституційним Судом України, на котрий покладені такі повноваження: вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України та правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим; здійснення тлумачення Конституції України; здійснення інших повноважень, передбачених Конституцією України (п. 1, 2, 3 ч. 1 ст. 150 Конституції України); надання висновків щодо відповідності чинних міжнародних договорів та внесених до Верховної Ради України на надання згоди на їх обов'язковість (ч. 1 ст. 151 Конституції України); надання висновку про відповідність Конституції України (конституційність) питань, які пропонуються для винесення на всеукраїнський референдум за народною ініціативою (ч. 2 ст. 151 Конституції України); надання висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпичменту (ч. 3 ст. 151 Конституції України); надання висновку до Верховної Ради України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо його відповідності вимогам ст. 157, 158 Конституції України (ст. 159 Конституції України)¹⁵.

Досить цікавим є Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 57 народних депутатів України щодо відповід-

¹³ Сліденко І.С. Конституційний контроль в механізмі сучасної правової держави: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. доктора юрид. наук.:12.00.02. Київ: Інститут законодавства ВР України, 2010. С. 39.

¹⁴ Боботов С.В. Конституционная юстиция (сравнительный анализ). Москва: Рос. правовая академия, 1994. С. 58.

¹⁵ Конституція України №254к/96ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

ності Конституції України (конституційності) Закону України «Про всеукраїнський референдум» № 4-р/2018 від 26.04.2018 р. Дана справа характеризується тим, що прийняття Закону України «Про всеукраїнський референдум» № 5475-VI від 06.11.2012 р. проходило також з порушенням положень Основного Закону щодо порядку особистого голосування народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України. В п.11 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України № 4-р/2018 від 26.04.2018 р. було вказано на фактичні обставини справи, які мали важливість для оцінки конституційності процедури ухвалення Закону № 5475 (реєстрація присутності народних депутатів та її результати; результати поіменного голосування народних депутатів України від 06.11.2012 року за законопроект № 6278); окремі письмові свідчення народних депутатів України.). Дані обставини являють собою конституційні юридичні факти порушення процесуального порядку здійснення законодавчого процесу в рамках особистої присутності та голосування за законопроект народним депутатом України в рамках ч. ст. Конституції України. Іншим моментом, який відзначив Конституційний Суд України у Рішенні № 4-р/2018 від 26.04.2018 р., є факт того, що законопроект № 6278 не розглядався на засіданні профільного комітету Верховної Ради України та попередньо не обговорювався на пленарному засіданні Верховної Ради України відповідно до ч. 1 ст. 89 Конституції України, що є порушенням процедури розгляду закону в контексті ч. 1 ст. 152 Конституції України. Таким чином, зазначені позиції є підтвердженням неконституційності Закону України «Про всеукраїнський референдум» № 5475-VI від 06.11.2012 р. на основі конституційного юридичного факту (недотримання законодавцем конституційних положень законодавчого процесу). Іншим моментом, що призвів до визнання неконституційності Закону України № 5475-VI від 06.11.2012 р., є визнання того, що зазначений нормативно-правовий акт у ч. 2, 3 ст. 15 закріплює порядок проведення всеукраїнського референдуму щодо схвалення нової редакції Конституції України, внесення змін до Конституції України, скасування або визнання таким, що втратив чинність, та визнання нечинним закону про внесення змін до Конституції України. Тобто Верховна Рада України у рамках звичайного закону врегулювала ті відносини, які віднесені до регулювання виключно Основним Законом, що суперечить порядку внесення змін до Конституції України відповідно до ст. 154-159. Таким чином, у відповідному розумінні Конституційний Суд України посилався саме на встановлений конституційний юридичний факт щодо порушення верховенства норм Конституції України щодо врегулювання визначених правовідносин (у даному випадку — проведення всеукраїнського референдуму щодо внесення змін до Основного Закону). Даний підхід органу конституційної юрисдикції характеризується безпо-

середнім захистом норм Конституції України, що являє собою встановлення факту порушення законодавчою гілкою влади положень Основного Закону та як результат — визнання неконституційним прийнятого закону¹⁶.

Для забезпечення механізму взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р. закріплює дві форми письмових клопотань: конституційне подання та конституційне звернення народних депутатів до Конституційного Суду України щодо вирішення питань конституційності нормативно-правових актів та діяльності органів державної влади чи їх посадових осіб.

Конституційне подання є формою письмового клопотання, відповідно до якого Конституційний Суд України визнає певний нормативний акт повністю або частково неконституційним (п. 1 ч. 1 ст. 51; ч. 3 ст. 51 Закону України «Про Конституційний Суд України»), здійснює офіційне тлумачення норм Конституції України та обґрунтовує обставини, які спричинили потребу в їх тлумаченні (п. 2 ч. 1 ст. 51; ч. 4 ст. 51). Суб'єктами права на конституційне подання від парламенту визначаються щонайменше 45 народних депутатів (ст. 52)¹⁷.

Конституційне звернення є таким видом письмового клопотання за яким щонайменше 45 народних депутатів можуть звернутися до Конституційного Суду України щодо надання висновку про додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпичменту (п. 3 ч. 1 ст. 53 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 13.07.2017 р.); відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України (п. 4 ч. 1 ст. 53 Закону України «Про Конституційний Суд України»); порушення Верховною Радою Автономної Республіки Крим Конституції України або законів України (п. 5 ч. 1 ст. 53 Закону України «Про Конституційний Суд України»)¹⁸.

Таким чином, можна стверджувати, що Верховна Рада України шляхом подання визначеною кількістю народних депутатів України конституційного подання до Конституційного Суду України може вирішувати питання відповідності Конституції України чинних нормативно-правових актів та характеристики обставин, що спричинили необхідність розгляду відповідної справи. Конституційне звернення націлене на забезпе-

¹⁶ Рішення Конституційного Суду України від 26 квітня 2018 року №4-рп/2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/v004p710-18>.

¹⁷ Про Конституційний Суд України: Закон України №2361-VIII від 13.07.2017 року (із змінами станом на 05.08.2018 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>.

¹⁸ Там само.

чення перевірки діяльності органів державної влади щодо дотримання Конституції України щодо покладених на них повноважень.

Окремо необхідно наголосити на обов'язковій перевірці Конституційним Судом України конституційності процедури розгляду Верховною Радою України законопроекту про внесення змін до Основного Закону України. Відповідно до тлумачення ст. 159 Конституції України, в Рішенні Конституційного Суду України № 8/-рп/98 від 09.06.1998р. зазначається про обов'язковість висновку Конституційного Суду України щодо законопроекту про внесення змін до Конституції України на його відповідність ст. 157, 158 Конституції України¹⁹.

Досить важливим є здійснення конституційного контролю Конституційним Судом України щодо дотримання конституційності процедури усунення з поста Президента України в порядку імпичменту, який закріплений у п. 3 ч. 2 ст. 108 та ст. 111 Конституції України. Відповідно до Рішення Конституційного Суду України № 19-рп/2003 від 10.12.2003 р. процедура імпичменту є єдиним способом притягнення Президента України до конституційної відповідальності і за своєю правовою природою не аналогічна обвинуваченню особи відповідно до норм Кримінального процесуального кодексу України²⁰.

Сама процедура імпичменту Президента України закріплена у ст. 111 Конституції України та у ст. 171-188 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» та передбачає шість основних етапів: створення спеціальної тимчасової слідчої комісії, до складу якої включаються спеціальний прокурор і спеціальні слідчі; розгляд висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії на засіданні Верховної Ради України; прийняття двома третинами від конституційного складу Верховної Ради України рішення про звинувачення Президента України; надання висновку Конституційного Суду України при перевірці дотримання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпичмент; отримання висновку Верховного Суду України про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради чи іншого злочину; прийняття рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпичменту Верховною Радою України. У даному випадку на Конституційний Суд України покладається обов'язок надати висновок щодо дотримання конституційної процедури та встановлюються обов'язковість участі спостерігачів від Конституційного Суду України в

¹⁹ Рішення Конституційного Суду України від 9 червня 1998 року №8/-рп/98 (справа щодо внесення змін до Конституції України). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-98>.

²⁰ Рішення Конституційного Суду України від 10 грудня 2003 року №19-рп/2003 (справа щодо недоторканості та імпичменту Президента України). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v019p710-03>.

роботі тимчасової спеціальної слідчої комісії (ч. 6 ст. 111 Конституції України; ст. 175 та ст. 186 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України»)²¹.

На думку Є.І. Григоренка, складність процедури імпідменту та неможливість її повної деталізації у рамках лише положень ст. 111 Конституції України обумовлює необхідність прийняття відповідного закону, в якому б чітко розкривався процесуальний порядок притягнення Президента України до конституційної відповідальності²².

На нашу думку, прийняття законодавчого акту, який би детально регулював порядок розслідування та притягнення до конституційної відповідальності Президента України має особливе значення, враховуючи події кінця 2013 — початку 2014 року, а також правові та політичні дискусії з даного питання в українському суспільстві сьогодні.

Зазначені особливості конституційно-правової взаємодії Верховної Ради України та Конституційного Суду України дають змогу дійти висновку, що це динамічний процес впливу парламенту та органу конституційної юрисдикції на практичне виявлення невідповідності Конституції України (неконституційності) нормативно-правової бази з метою усунення відповідного явища, а також забезпечення судового захисту Основного Закону України, забезпечення захисту прав і свобод людини та громадянина, забезпечення сталого конституційного процесу в Україні.

Найбільш повно конституційно-правова взаємодія Верховної Ради України та Конституційного Суду України буде реалізуватися лише при чіткому дотриманні Конституції України та нормативно-правової бази у сфері діяльності Верховної Ради України, Конституційного Суду України. Це передбачає необхідність усунення політичного втручання у діяльність цих органів державної влади та недопущення використання державної влади для задоволення власних амбіцій певної категорії осіб.

Bohdanova Snizhana. The interaction of the Verkhovna Rada of Ukraine and the constitutional Court of Ukraine: the constitutional-legal characteristic

The article is devoted to the study of the interaction of the Verkhovna Rada of Ukraine and the constitutional Court of Ukraine. interaction of state authorities in Ukraine as scientific issues were discussed in numerous scientific publications in Ukraine. However, the interaction of the Verkhovna Rada of Ukraine and the constitutional Court of Ukraine remains little studied question.

²¹ Конституція України № 254к/96ВР від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>; Про Регламент Верховної Ради України: Закон України № 1861-VI від 06.02.2010 року (із змінами станом на 08.07.2018 р.). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>.

²² Григоренко Є.І., Журін М.Ю. Деякі проблеми процедури імпідменту Президента України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія Право. 2016. Вип. №21. С.51.

Focuses on General issues of understanding the category of interaction from the point of view of philosophical science and the theory of constitutional law. Defines the location of the interaction in the system of constitutional legal relations, the essence of interaction in the theory of separation of powers. As the examples given in the position of scientists in determining the interaction from the point of view of science of constitutional law, stated the importance of the General constitutional principles for the implementation of the interaction of all branches of government.

The author expresses the position that the reform of constitutional justice in the framework of the overall judicial reform is also an example of the interaction between the Verkhovna Rada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine, pointing to a new constitutional and legislative provisions, as well as pointing to the need to improve the approach to the reform of constitutional justice in Ukraine

As an example, are the main legal forms of the interaction between the Verkhovna Rada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine. Special attention is devoted to the constitutional control, as a special form of the interaction between the Verkhovna Rada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine.

The conclusion points to the special importance of the interaction between the Verkhovna Rada of Ukraine and the Constitutional Court of Ukraine in the aspect of implementation of the basic principles of the Constitution and of the theory of checks and balances.

Key words: interaction, constitutional-legal relationst.